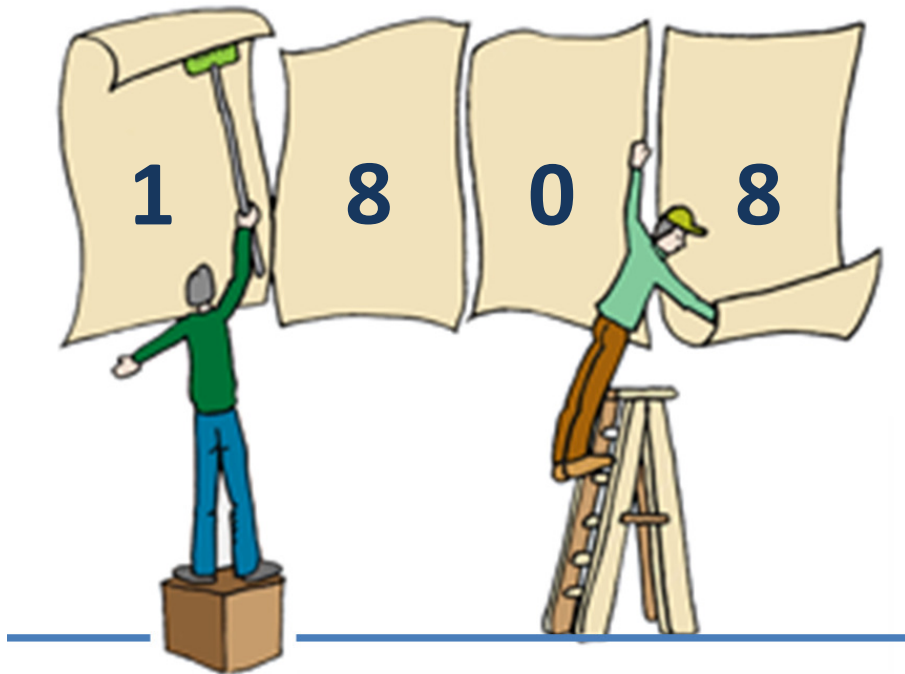

Året Var

Året Var DHF:s FÖRTECKNING ÖVER ÅRTAL I DALARÖS HISTORIA har tagits fram med hjälp av uppgifter tagna ur litteratur som berör Dalarö, sökning via Internet och med hjälp av boende på Dalarö.

**Detta är en fördjupning
av händelsen år**

Se nästkommande sidor

1808.

En optisk telegraflinje upprättades. En telegraf fanns på Rödudsberget på Smådalarö. Den flyttades 1809 ca en km sydväst om Smådalarö gård. Denna lades ner men återupptogs igen 1836.

Den optiska telegrafkonstruktionen konstruerades 1792 av fransmannen Claude Chappe och förbättrades sedan av svensken A. N. Edelcrantz.

Hans telegraf bestod av nio fällbara luckor i tre rader, som med hjälp av linor kunde ställas i öppet eller stängt läge och genom olika luckvariationer kunde sända 1024 olika signaler. Översta raden: 1, mellersta raden 2 och tredje raden 4. Alltså 0-7. Om den tionde luckan ovanför de tre armarna ställdes vertikalt kunde detta tal dubbleras.

Dessa signaler avlästes med kikare vid nästa station i en kedja.

Telegrafnätet i Stockholms skärgård bestod av 43 stationer och meddelanden kunde snabbt skickas ut.

I samband med Finska kriget 1808 prioriterades utbyggnaden av optiska telegraflinjer till strategiska platser på östkusten, men efter freden 1809 fick telegrafnätet förfalla och personalen avskedades.

1808 låg en telegraf på Rödudsberget på Smådalarö. Den flyttades 1809 ca en km sydväst om Smådalarö gård. Året därpå berodades en ny flyttning men vart?

Avståndet mellan stationerna var normalt ej över 14 km.

Verksamheten återupptogs på 1830-talet, när den svenska regeringen ville stärka det svenska kustförsvaret. (Karl XIV Johan) (Se årtal 1836).

Den optiska telegrafkonstruktionen var reserverad för militärt ändamål, men från 1830-talet var behovet mer civilt än militärt. Man skickade information till hamnmyndigheten och redare om fartyg på ingång.

Bemanningen var militär från Lantvärnet, Armén eller Flottan.

Till en början fick personalen sköta stationerna i ur och skur utan möjlighet till skydd för regn, blåst eller kyla. Efter 1810 försågs telegraferna med små hytter, som skulle vara fönsterlösa för att ljus utifrån inte skulle försvåra kikarspaning.

Det var också förbjudet att elda i hytterna för att det inte skulle bildas kondens i hytterna.

Senare blev hytterna lite större och försågs med fönster och fönsterluckor.

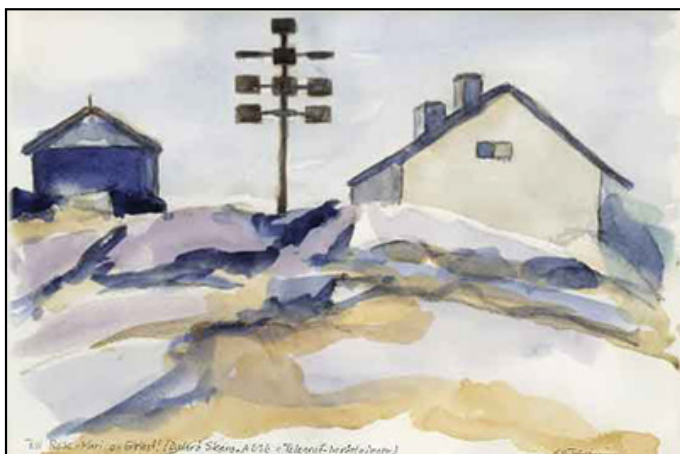
Bemanningen varierade förstås i tid liksom antalet telegrafister på stora och små stationer under olika perioder. Utbildningen för telegrafisterna vid de små stationerna var inte så omfattande. De behövde inte kunna avläsa texten, bara skicka sifferkombinationer vidare.

Terrängen omkring Smådalarö vållade stora svårigheter för placeringen av de optiska telegraferna. Den optiska telegrafkonstruktionen låg alltså på olika ställen på Smådalarö och den exakta tiden för placering på Telegrafberget är osäker men bör ha varit under åren 1836 – 1869.

På 1850-talet började de optiska telegraferna ersättas av elektriska telegrafer.

Den sista optiska telegraflinjen i Sverige upphörde 1881.

Karta

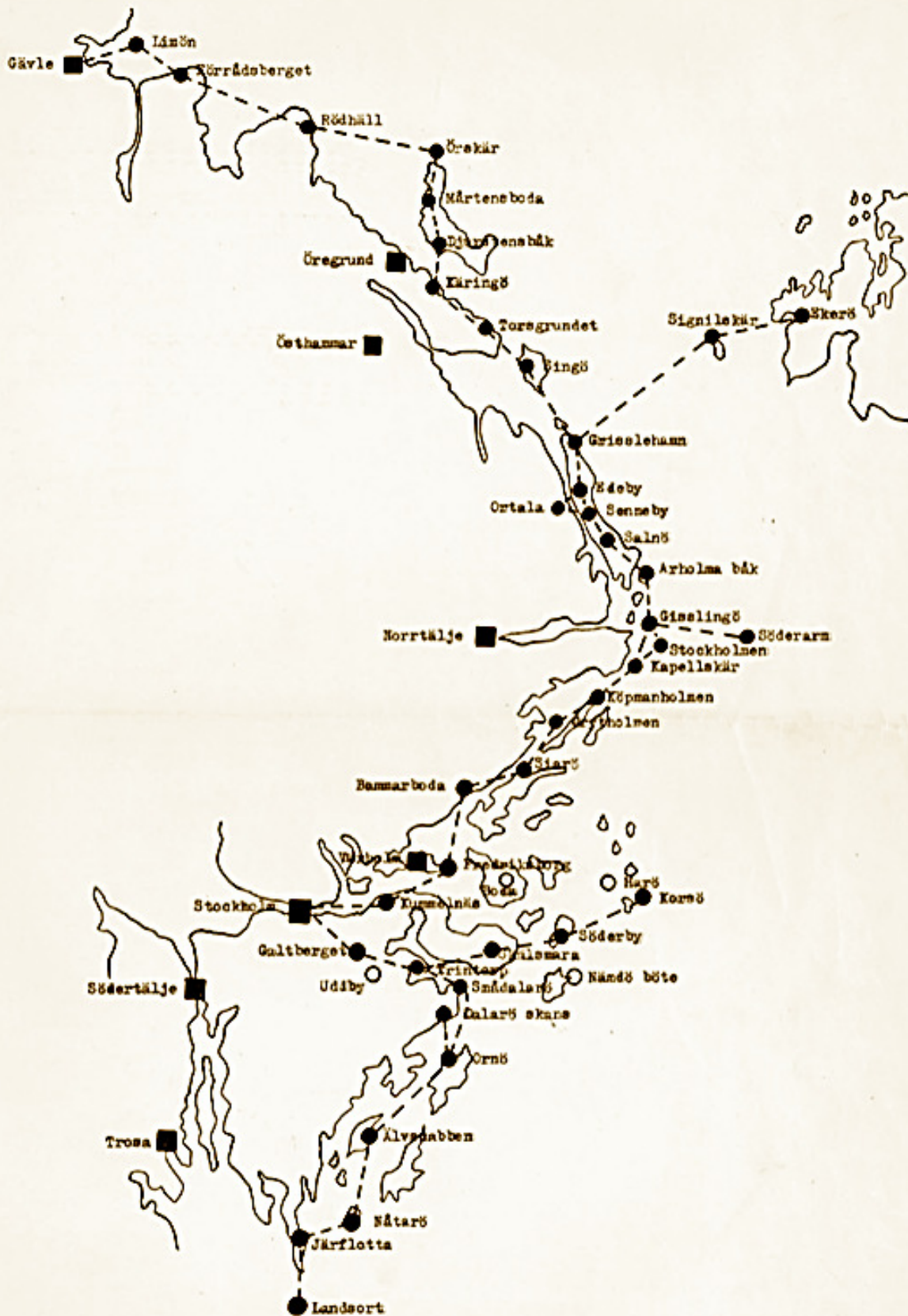

Fig. 2. De optiska signalförbindelserna på östra kusten 1808-1809.

Förklaring av tecknen:

- optisk telegraflinje
- stad
- optisk telegrafstation
- rekognoierad plats för alternativ optisk telegrafstation.

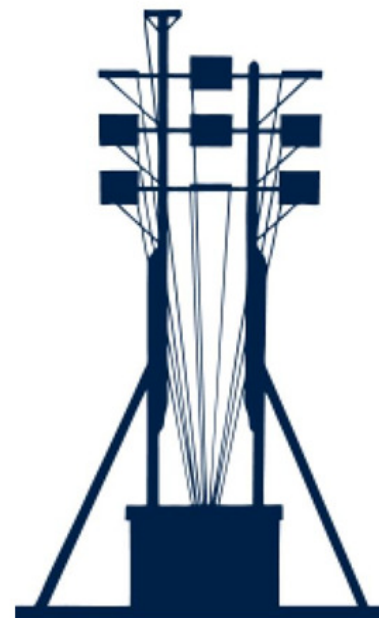
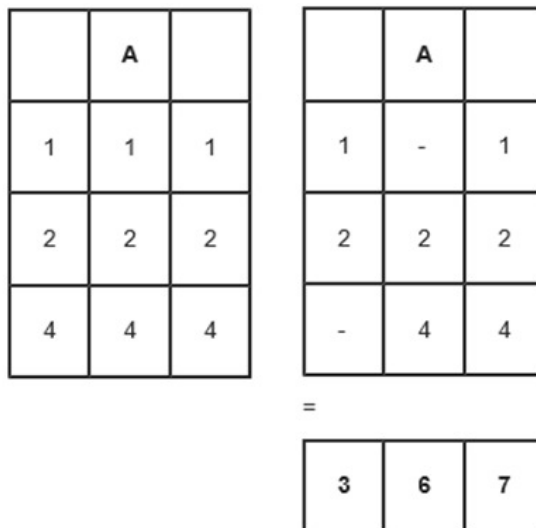
1808-1809

Den optiska telegrafen konstruerades 1792 av fransmannen Claude Chappe som förbättrades av svensken A. N. Edelcrantz.

Hans telegraf bestod av nio fällbara luckor i tre rader, som med hjälp av linor kunde ställas i öppet eller stängt läge och genom olika luckvariationer kunde sända 1024 olika signaler. Översta raden: 1, mellersta raden 2 och tredje raden 4. Alltså 0 – 7. Om den tionde luckan ovanför de tre armarna ställdes vertikalt kunde detta tal dubleras.

SIGNALTABELL 1794 – 1994									
SIFFER TABELL	062 ch	154 fel	247 hon	340 lind	432 ny	522 sam	615 til, till		
001 1	064 D, Ad	156 fia	250 hop, hopy	341 ling	433 nym	523 san	616 tim		
002 2	065 da	157 fra	251 hon	342 ljo	434 nyst	524 sant	617 ting		
003 3	066 dag	161 fy	252 hu	343 lo	435 nå	525 satt	620 tion		
004 4	067 chl	160 fa	253 hus	344 lo	436 nå	526 sch	621 to		
005 5	070 dam	162 flyg	254 hur	345 ha	437 när	527 se	622 ter		
006 6	071 dan	163 fo	255 hä	346 ly	440 nö	530 sen	623 tr		
007 7	072 dar	164 fink	256 halldall	347 li	441 nopl	531 ser	624 tv		
008 8	073 det	165 kor	257 här	350 lög	442 nopl	532 sh	625 tv		
009 9	074 dem	166 fr	260 bö	351 lög	443 O	533 sj	626 st		
010 0	075 den	167 fra	261 I	352 la	444 och	536 sj	627 U		
	076 den	170 fee	262 ig	354 lö	445 om	536 sin	630 un		
	077 der	171 fri	263 igt	355 lö	446 or	537 sisl	631 up, upp		
	100 det	172 il	264 il, ill	356 in	447 ned	540 sö	632 ut		
	101 di	173 fön	265 in	356 M, mm	450 os	541 sk	633 V		
	102 dig	174 ti	266 ing	360 mak	451 P, pp	542 ske	634 va		
	103 dik	175 il	267 J	361 mat	452 pa	544 sko	635 vad		
	104 din	177 lö	270 ja	362 man	453 par	546 skola	636 val		
	105 dip	200 lit	271 jg	363 mark	454 part	546 skr	637 var		
	106 do	201 löst	272 ja	364 me	455 pe	547 skä	640 ve		
	107 dom	202 G, gg	273 K, ck	365 med	456 pen	550 skö	641 vi		
	108 dr	203 ga	274 ka	366 men	457 per	551 sl	642 vid		
	109 du	204 gar	275 kam	367 mer	460 pi	552 slä	643 vik		
	110 dån	205 ge	276 kam	371 mig	461 pl	553 sko	644 vil, ill		
	111 dö	206 gen	277 kar	372 min	462 pla	554 sha	645 vin		
	112 du	207 ger	300 ke	373 mjuk	464 post	556 sko	647 vis		
	113 dam	208 go	301 ki	374 med	465 pe	557 sm	650 vis		
	114 dygn	209 gon	302 kl	375 mor	466 pra	560 sm	651 vä		
	115 då	210 gl	303 kla	376 mot	467 pre	561 so	652 vän		
	116 da	211 glö	304 klo	377 ma	470 prö	562 sot	653 väl		
	117 dö	212 glö	305 klä	400 ny	471 pu	563 som	654 vän		
	120 E	213 glöand	306 kn	401 må	472 på	564 som	655 X		
	121 ad	215 god	307 knä	402 mär	473 Q, rr	566 st	656 Y		
	122 ef	216 gr	311 kom	404 måste	474 R, rr	567 sta	657 yr		
	123 efter	217 grön	312 ka	404 må	475 ra	570 stid	660 Z		
	124 ej	220 gve	313 kort	405 mö	476 ra	571 sta	661 Å		
	125 ek	221 gry	314 kr	406 N, nn	477 rad	572 stä	662 å		
	126 et	222 grå	315 kr	407 na	478 rak	573 stä	664 åter		
	127 efter	223 grön	316 kring	407 na	500 rak	574 stö	665 Ä		
	130 em	224 gu	317 ku	410 nad	501 re	575 su	666 ä		
	131 emot	225 gul	318 kul	411 namn	502 ri	575 svär	667 Å		
	132 en	226 gult	321 kam	412 nar	503 ro	576 sv	668 Å		
	133 er	227 gån	322 ky	413 nas	504 not	577 svd	669 Å		
	134 ert	228 gån	323 kö	414 nej	505 ru	600 st	670 Å		
	135 en	230 glö	324 L, ll	415 ner	506 rum	601 stä	671 Å		
	136 er	231 hal	325 la	416 ng	507 rå	602 st	672 Å		
	137 ert	232 ha	326 lan	417 ni	510 ry	603 stn	673 Å		
	140 ec, ett	233 ham	327 land	420 ng	511 rynd	604 so	674 Å		
	141 ev	234 ham	328 lar	421 ning	512 rå	605 sök	675 Å		
	142 F, ff	237 he	330 lar	422 nit	513 rö	606 T, tt	676 Å		
	143 fa	238 har	331 lat	423 rak	514 ro	607 ta	677 Å		
	144 falk, fall	239 he	332 le	424 no	515 rök	610 tal	678 Å		
	145 falk	240 hel	333 len	425 nog	516 S, ss	611 tar	679 Å		
	146 famn	241 hem	334 li	426 noc, norr	517 Sa	612 te	680 Å		
	147 far	242 het	335 lig	427 ns	520 sak	613 ten	681 Å		
	148 fäst	243 hit	336 lik	430 nt	521 sal	614 tid	682 Å		
	151 fat	245 hj	337 lun	431 nu					
	152 fe	246 ho							
061 C	153 fet								

Den första vertikala raden från höger utmärkte ental, den andra tiotal och den tredje hundratal. Talet 367 signalerades således genom följande luckor vändes så att de syntes

Se även DHF:s redovisning SC164.

Telegrafan på Telegrafberget Smådalarö – Södra linjen.